

jo i Reglen uopløselig knyttede sammen; det er jo Meningen, at man anbringer Tyendet i Huset, saa længe Tyendeforholdet varer, men at Tyendet, naar Tyendeforholdet ophører, igen skal fraflytte. Og man har ellers i denne Lovgivning jo ikke været saa bange for at paalægge Ejeren ret alvorlige og følelige Følger af, at han ikke har sørget for at skaffe skriftlig Kontrakt oprettet. Jeg skal saaledes henlede Opmærksomheden paa, at man i Forordningen af 27de Maj 1848 foreskriver, at naar Ejeren ikke har sørget for at faa konstateret Lejemaalet ved skriftlig Kontrakt, og Lejeren derefter har beboet Huset i 6 Maaneder, saa skal det betragtes, som om det var bortfæstet for Husmandens og hans Enkes Levetid og paa de Vilkaar; som Husmanden selv opgiver, medmindre andet bevises. Det er dog en langt stærkere Følge, der her er foreskrevet for det Tilfælde, at Ejeren ikke sørger for skriftlig Kontrakts Oprettelse.

Over for den ærede Landbrugsminister er jeg noget vanskelig stillet. Jeg vil vælge at behandle Ministeren med megen Forsigtighed. Hvis jeg skulde gaa ud fra den Maade, hvorpaa Ministeren udtalte sig om det foreliggende Lovforslags Bestemmelser, maatte jeg antage, at Ministeren var ganske umedgørlig. Man kunde af Landbrugsministerens Udtalelser om selve Lovforslagets Bestemmelser ikke faa andet Indtryk, end at han overhovedet slet ikke vilde være med til at gennemføre nogen af Bestemmelserne i Kapitlerne 1 og 2. Men da Slutningsbemærkningen gik ud paa, at Ministeren alligevel kunde være med til at gennemføre Forslaget paa en heldig Maade, haaber jeg, at de enkelte Bemærkninger ikke vare saa slemt mente, som de lød, og jeg vil ogsaa haabe, at det i de fortsatte Forhandlinger vil vise sig, at Ministeren ikke er saa umedgørlig, som man kunde have faaet Indtrykket af. Naar der blev sagt fra den ærede Ministers Side, at en Bestemmelse om at paalægge Fæstetvang paa de Huse paa Landet, som henhøre til et Fæstegods, og som altid have været bortfæstede, var at gribe ind i Ejers Besiddelsesforhold paa en for stærk Maade, saa maa jeg dog sige, at man indskrænker jo paa ingen Maade Ejendomsretten derved, men man begrænser kun Ejers Raadighedsret over de Ting, som ere hans Ejendomsret undergivne, og det er jo noget, man gør paa alle mulige Omraader. Jeg skal blot henpege paa, hvordan man i Byggeloven træffer Bestemmelse om, hvordan en Ejer maa anvende sin

Grund. Den højtærede Minister sagde, at naar en Lejer af en Villa — det er for at komme over til Lejeforholdet — havde beboet en Villa i nogle Aar, vilde man dog ikke paalægge Ejeren, at han skulde svare Erstatning for, hvad Lejeren har udført af Forbedringer enten paa Haven, som hørte til Villaen, eller paa selve Bygningen i de Aar, han havde den til Leje. Men det kan man slet ikke sammenligne; thi det er dog ikke en Mands Livsgerning at bebo en Villa og forbedre den, men det er disse Husmænds Livsgerning at bebo og drive disse Huse og der lægge alt deres Arbejde og Kraft ind i det. Hele Resultatet af et langt Livs Bestræbelser kan for en Husmand udmunde udelukkende i, at han har udført betydelige Forbedringer enten paa det Hus, han har til Leje, eller paa den Lod, som ligger til Huset, men alligevel er han, som Lovgivningen nu er, ikke berettiget til at faa en eneste Smule i Erstatning for dette af Ejeren; hvad enten Lejemaalet ophører i Henhold til en Opsigelse med et halvt Aars Varsel eller ophører ved, at Lejeren dør, er Ejeren berettiget til efter Lovgivningen at tilegne sig hver en Smule, som er Resultatet af Husmandens Flid og Arbejde i Løbet af mange Aar. Det synes mig at være saa uretfærdigt, at her virkelig er noget, vi endelig en Gang skulde rette paa, og jeg vilde meget nødigt komme ind paa skarpt at imødegaa de Bemærkninger, som ere fremsatte af den højtærede Landbrugsminister, fordi jeg meget nødigt vilde, at dette Forslag igen skulde blive et Kampforslag. Det har været Udvalgets virkelige Bestræbelse at bringe dette Lovforslag frem i dette Ting i en saadan Skikkelse, at der kunde være Haab om, at det kunde vinde Tilslutning ikke alene fra Ministeriets Side, men ogsaa i Landstinget, og saaledes blive gennemført, og jeg vil ikke slippe Haabet om, at det virkelig ogsaa kan finde Sted. Jeg tror, at netop ved sit Maadehold og ved sin Hensyntagen til alle Sider vil dette Forslag faa en tidobbelt agitatorisk Betydning, hvis det virkelig skulde vise sig, at Ministeriet og det høje Landsting ikke vilde gaa med til Forslaget, end ikke i denne Skikkelse. Det er klart, at Ministeren har ganske Uret, naar han siger, at man ved at indføre Fæsteforhold som tvungent Brugsforhold paa de Huse, som ere omhandlede i § 1, gør et Tilbageskridt. Det er rigtigt nok, hvad Ministeren sagde, at med Hensyn til Gaarde har man ønsket at gaa over fra Fæsteforholdet til Eje. Det ønske vi ogsaa med Hensyn til Huse.